

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/
Journal of Travel and Hotel Business
Cilt/Vol:22(2),Yıl/ Year:2025 ss/pp,372-383
Gönderim Tarihi/ Received: 15.02.2025
Kabul Tarihi /Accepted: 05.05.2025
DOI:10.24010/soid.1640370

Araştırma Makalesi/ Research Article

Dijital Teknolojilerin Turizm Eğitiminde Rolü: Öğrenci Yeterlilikleri Üzerine Bir Değerlendirme

Assessing Student Competencies in the Context of Digital Technologies in Tourism Education

Dr. Öğr. Üyesi Serpil SEVİMLİ DENİZ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Gevaş Meslek Yüksekokulu,
Van, Türkiye
E-posta: sdeniz@yyu.edu.tr

Arş. Gör. Ezgi BAYRAM ÖZ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Turizm Fakültesi,
Van, Türkiye
E-posta: ezgibayramoz@yyu.edu.tr

Öz

Bu çalışma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital yeterlilik düzeylerini belirlemeyi ve bu yeterliliklerin cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi demografik değişkenlerle ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak 2022-2023 eğitim-öğretim yılında 540 öğrenciyle çevrim içi anket uygulanmıştır. Bulgulara göre, öğrencilerin çoğu orta düzeyde dijital yeterliliğe sahiptir. Cinsiyetin dijital yeterlilik üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmazken; yaş ve eğitim düzeyi faktörleri anlamlı farklılık göstermektedir. Genç ve yüksek lisans/doktora düzeyindeki öğrenciler daha yüksek dijital yeterliliğe sahiptir. Bu bulgular doğrultusunda, turizm eğitiminde dijital becerilerin geliştirilmesi için müfredat güncellemeleri, uygulamalı eğitimler ve sektörle iş birliklerinin önemi vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Yeterlilik, Turizm Eğitimi, Öğrenci Becerileri, Demografik Değişkenler, Teknoloji Eğitimi

Abstract

This study aims to assess the digital competency levels of tourism students at Van Yüzüncü Yıl University and explore their relationship with demographic variables such as gender, age, and education level. Using a quantitative approach, data were collected from 540 students via an online survey. The findings show that most students possess a moderate level of digital competency. While no significant differences were found between genders, younger students and those with higher education levels demonstrated greater digital proficiency. The study recommends curriculum updates, practical digital training, and increased academia-industry collaboration to better equip students for the evolving digital demands of the tourism sector.

Key Words: Digital Competency, Tourism Education, Student Skills, Demographic Factors, Technology Literacy

Extended Summary

Purpose

This study aims to evaluate the digital competency levels of tourism students at Van Yüzüncü Yıl University and examine their relationship with demographic variables such as age, gender, and education level. The increasing integration of digital technologies in the tourism sector has made digital skills essential for future professionals. Therefore, understanding students' current competency levels and identifying areas for improvement is crucial for shaping education policies and curriculum development. The study also seeks to provide recommendations for enhancing digital competency in tourism education to better prepare students for the evolving demands of the industry.

Background

Digitalization has significantly transformed various industries, including tourism, by integrating digital tools into operations, marketing, customer engagement, and service delivery. The tourism sector increasingly relies on digital technologies such as artificial intelligence, big data, virtual reality, and cloud-based solutions, making digital competencies essential for employees. Prior studies emphasize that digital skills improve employability and competitiveness in the tourism job market. However, research on digital competencies among tourism students, particularly in Turkey, remains limited. This study contributes to the literature by assessing the digital competency levels of students and determining how demographic variables impact their digital skill development.

Method

A quantitative research approach was adopted to assess students' digital competency levels. The Digital Competencies Scale (COBADI®) was used as the primary data collection instrument, measuring digital literacy, problem-solving in digital environments, and technical proficiency. The study sample consisted of 540 students enrolled in tourism programs at Van Yüzüncü Yıl University during the 2022-2023 academic year. Participants were selected through random sampling, and data collection was conducted through an online survey.

To analyze the data, non-parametric tests were employed due to the non-normal distribution of the data. The Mann-Whitney U test was used to compare digital competency levels between male and female students, while the Kruskal-Wallis test was applied to examine differences based on age groups and education levels. Post-hoc analyses were conducted to determine the specific groups contributing to significant differences.

Findings

The study revealed that the majority of tourism students at Van Yüzüncü Yıl University possess a moderate level of digital competency. Analysis of data from 540 students indicated that 74.1% demonstrated moderate digital skills, while 14.8% exhibited high proficiency and 11.1% showed low competency. These findings suggest that while students have basic digital literacy, there remains a significant need for further skill development, particularly in advanced digital competencies required in the tourism sector.

The relationship between gender and digital competency was analyzed using the Mann-Whitney U test, which revealed no statistically significant difference between male and female students. This finding suggests that gender does not play a determining role in digital proficiency, supporting the idea that digital competency is shaped more by educational and technological exposure rather than inherent gender differences.

Age was found to have a significant impact on digital competency levels. The Kruskal-Wallis test results indicated that younger students, particularly those aged 18-20, demonstrated significantly higher digital competency scores compared to those aged 24 and above. This finding aligns with the concept of "digital natives," where younger generations, having been exposed to digital technologies from an early age, tend to be more proficient. The results suggest that older students may require additional training to bridge the digital competency gap and adapt to the technological advancements in tourism education.

Education level also emerged as a significant predictor of digital competency. Doctoral students demonstrated higher digital proficiency compared to associate degree students. This result indicates that higher education provides greater exposure to research tools, digital platforms, and technology-driven learning environments, which contribute to the development of digital skills. The findings suggest that structured academic programs that integrate digital literacy training can significantly enhance students' digital competency.

Results

The findings of this study underscore the importance of integrating digital competency development into tourism education. As digital tools and technologies continue to shape the tourism sector, it is crucial for educational institutions to ensure that students acquire the necessary digital skills to remain competitive in the job market. This study highlights the need for curriculum revisions that incorporate digital marketing, artificial intelligence applications, big data analytics, and virtual tourism technologies. Enhancing practical digital skills through hands-on training programs, industry collaborations, and experiential learning opportunities can better prepare students for the evolving industry demands.

The results also emphasize the necessity of addressing digital competency gaps among older students. As younger students demonstrate greater digital proficiency, universities should design targeted interventions to support older students in adapting to new technological trends. Additionally, promoting lifelong digital learning through professional development programs will enable both students and professionals to stay current with emerging digital tools and innovations in tourism.

Overall, this study provides valuable insights into the digital competency levels of tourism students and highlights the need for proactive measures to enhance digital skills in tourism education. Strengthening digital literacy through updated curricula, applied learning opportunities, and continuous professional development will contribute to a technologically competent and competitive workforce in the tourism sector.

1. Giriş

Günümüzde dijitalleşme, eğitimden iş hayatına kadar birçok alanda dönüşüme neden olmuş ve bireylerin dijital yeterliliklerini geliştirmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Dijital

yeterlilik, bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilme, dijital araçları verimli bir şekilde yönetebilme ve dijital dünyadaki değişimlere uyum sağlayabilme becerileri olarak tanımlanmaktadır (Ferrari, 2013). Özellikle hizmet sektöründe faaliyet gösteren turizm işletmeleri için dijital beceriler büyük bir öneme sahiptir. Dijital pazarlama, online rezervasyon sistemleri, müşteri ilişkileri yönetimi ve veri analitiği gibi dijital süreçlerin turizmde giderek yaygınlaşması, sektörde çalışan bireylerin dijital yeterlilik seviyelerini artırmasını gerektirmektedir. Gerçek zamanlı pazarlama uygulamaları ile işletmeler hedef kitesinin sempatisini kazanarak görünürlüklerini arttırmaktadırlar (Unurlu, 2022).

Literatürde, dijital yeterliliklerin bireysel ve kurumsal başarı açısından kritik bir faktör olduğu belirtilmektedir (Redecker, 2017). Özellikle turizm sektöründe teknolojik gelişmelerin hız kazanması, işletmelerin rekabet avantajı elde edebilmesi için dijital yetkinliklerin geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Ke (2024) tarafından yapılan araştırmada, dijital becerilere sahip çalışanların akıllı turizm uygulamalarına daha hızlı uyum sağladıkları ve işletmelerin dijital dönüşüm süreçlerinde kritik roller üstlendikleri vurgulanmaktadır. Buna ek olarak, Bradić-Martinović ve Lazić (2024), turizm sektöründeki dijital beceri farklarının, işletmelerin verimliliği ve hizmet kalitesi üzerinde doğrudan etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital yeterlilik seviyelerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi hem akademik hem de sektörel açıdan önemli bir araştırma konusu olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi turizm öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerini belirlemek, bu düzeyin demografik değişkenlerle olan ilişkisini incelemek ve turizm işletmeleri için sektörel anlamda uygulanabilir öneriler sunmaktır. Çalışma kapsamında, öğrencilerin cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi gibi değişkenler açısından dijital beceri farklılıkları analiz edilerek, dijital yeterliliklerin gelişimine katkı sağlayacak stratejiler önerilecektir.

Çalışma, dört ana bölümden oluşmaktadır. İlk olarak giriş bölümünde, dijital yeterlilik kavramı ve turizm sektöründeki önemi ele alınmaktadır. İkinci bölümde, ilgili literatür incelenerek, dijital yeterliliklerin bireyler ve işletmeler üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi açıklanarak, veri toplama süreci ve analiz teknikleri sunulmaktadır. Son bölümde ise bulgular doğrultusunda sonuçlar değerlendirilmekte ve turizm işletmelerine yönelik uygulanabilir öneriler sunulmaktadır.

Bu araştırma, dijital dönüşümün giderek hız kazandığı günümüzde, turizm eğitimi alan öğrencilerin dijital becerilerinin değerlendirilmesini sağlayarak sektörel gereksinimlere yanıt verecek nitelikte bir iş gücü yetiştirilmesine katkı sunmayı hedeflemektedir. Turizm sektöründe dijital yetkinliklerin, sadece bireysel mesleki başarıyı değil aynı zamanda hizmet kalitesini ve müşteri deneyimini de doğrudan etkilediği göz önünde bulundurulduğunda, üniversite düzeyinde verilen eğitimin bu becerileri kazandırma kapasitesi hayati önem taşımaktadır. Bu çalışma, dijital yeterliliklerin hangi demografik gruplarda daha fazla geliştiğini ortaya koyarak, eğitim politikalarının daha kapsayıcı ve hedefe yönelik olarak şekillendirilmesine bilimsel zemin hazırlamaktadır.

2. Literatür Taraması

Turizm sektöründe dijitalleşmenin getirdiği esneklikleri analiz eden Akyol (2022), "GoTürkiye" platformu üzerinden dijital teknolojilerin destinasyon yönetimine olan katkılarını inceleyerek, turizm alanında dijital becerilere duyulan ihtiyacı ortaya

koymaktadır. Dijital becerilerdeki cinsiyet temelli farklılıkları ele alan Bradić-Martinović ve Lazić (2024) ise, sektörde şeffaf ve eşitlikçi yaklaşımların gerekliliğine vurgu yaparak, dijital becerilerin bireyler arası fırsat eşitliğini sağlamadaki önemini vurgulamaktadır. Bu perspektif, eğitimde dijital yeterliliklerin sektörel adaptasyon süreçleri üzerindeki etkisini anlamamız açısından da önemlidir. Afacan Adanır ve Gülbahar Güven (2022), dijital yeterliliklerin ölçülmesinde kullanılan ölçeklerin yerleştirilmesinin önemine dikkat çekerek, bu alandaki eksikliklerin giderilmesine yönelik temel bir katkı sağlamıştır. Dijital yeterliliklerin eğitimdeki kritik rolünü vurgulayan bu çalışma, özellikle üniversite seviyesindeki geliştirme çabalarına öncülük etmesi bakımından bu araştırma için sağlam bir zemin oluşturmaktadır. Bu bağlamda, dijital toplum ve dönüşüm kavramlarını ele alan Bozkurt ve diğerleri (2021), modern eğitim sistemlerinde dijital yeterliliklerin konumunu netleştirerek, teknolojik adaptasyonun kaçınılmaz bir gereklilik olduğunu ortaya koymuştur. Öte yandan, Guttentag (2010) sanal gerçeklik teknolojilerinin turizm pazarlaması ve eğitimine yönelik yenilikçi uygulamalarını analiz etmiş, bu teknolojilerin sektörde sunduğu potansiyeli ortaya koymuştur. Teknolojik entegrasyonun dijital beceriler üzerindeki etkisini ele alan Fitriyani ve Suwandi (2024) ise, bulut teknolojileri ve yapay zekâ entegrasyonunun dijital okuryazarlığı nasıl geliştirdiğini göstererek, yenilikçi yaklaşımların dijital yeterliliklerin artışına katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Sürdürülebilirlik perspektifinden bakıldığında, Saseanu ve diğerleri (2020), dijitalleşmenin yeşil turizme olan katkısını ele alarak, dijital teknolojilerin çevresel ve ekonomik faydalarını detaylandırmıştır. Bu çalışma, turizm sektörü ile dijitalleşme arasındaki entegrasyonun yalnızca operasyonel verimlilik sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda sürdürülebilir turizm uygulamalarını destekleme potansiyelini de gözler önüne sermektedir. Benzer şekilde, UNWTO (2018), dijital dönüşümün turizm sektöründeki inovasyon ve sürdürülebilirlik hedeflerine olan katkısını vurgulayarak, teknolojik dönüşümün sektörel gelişime yönelik stratejik önemini ortaya koymaktadır.

Yukarıda sıralanan çalışmalar, dijital teknolojilerin turizm sektörü üzerindeki etkilerini farklı boyutlarıyla ele almaktadır. Akyol (2022) ve Guttentag (2010), dijital araçların turizm destinasyon yönetimi ve pazarlama süreçlerindeki rolüne dikkat çekerken; Fitriyani ve Suwandi (2024) dijital okuryazarlık becerilerinin bulut ve yapay zekâ teknolojileri ile nasıl geliştirilebileceğini ortaya koymuştur. Cinsiyet temelli farklılıklara odaklanan Bradić-Martinović ve Lazić (2024), fırsat eşitliği bağlamında dijital becerilerin önemini vurgularken; Afacan Adanır ve Güven (2022), Türkiye bağlamında ölçüm araçlarının uyarlanmasına yönelik katkı sağlamıştır. Bu çeşitlilik, turizmde dijitalleşme konusunun çok boyutlu yapısını gözler önüne sermektedir.

Ancak bu çalışmaların çoğu sektör ya da sistem düzeyinde dijitalleşmeye odaklanmakta; bireysel yeterlilik düzeylerini doğrudan ele alan ve bu yeterlilikleri demografik değişkenlerle ilişkilendiren nicel araştırmalar sınırlı kalmaktadır. Özellikle Türkiye bağlamında, turizm öğrencilerinin dijital yeterlilik seviyelerinin sistematik olarak değerlendirildiği çalışmalara çok az rastlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, mevcut çalışma; bireysel dijital yeterlilikleri demografik faktörlerle ilişkilendiren yapısıyla literatürdeki boşluğu doldurma potansiyeline sahiptir.

Bu çalışma aynı zamanda, dijital dönüşüm sürecinde turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu becerileri yükseköğretim düzeyinde ne ölçüde kazandırabildiğini sorgulamakta ve müfredat geliştirme sürecine yön verecek ampirik veriler üretmektedir. Bu yönüyle araştırma, sadece mevcut durum tespiti değil, aynı zamanda geleceğe dönük strateji üretimi açısından da literatüre anlamlı bir katkı sunmaktadır.

3. Yöntem

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeline dayalı nicel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, mevcut bir durumu tanımlamak ve değişkenler arasındaki ilişkileri istatistiksel olarak incelemek amacıyla kullanılır (Karasar, 2005). Bu model, neden-sonuç ilişkisi kurmak yerine değişkenler arasındaki korelasyonları belirleyerek anlamlı desenler sunar (Büyüköztürk, 2011). Bu bağlamda araştırma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi turizm öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerini ve bu düzeylerin yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi gibi demografik değişkenlerle ilişkisini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2022–2023 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesinde turizm alanında eğitim gören yaklaşık 1.200 öğrenci oluşturmaktadır. Bu evrenden basit rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenen 600 öğrenciye çevrim içi anket uygulanmış; 540 geçerli geri dönüş elde edilmiştir. Örnekleme yer alan öğrencilerin %51,9'u kadın, %48,1'i erkektir. Yaş dağılımı 18–24 aralığındadır ve katılımcılar ön lisans, lisans ve yüksek lisans/doktora düzeylerinde öğrenim görmektedir.

3.2. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Veriler, 1 Nisan–15 Mayıs 2023 tarihleri arasında çevrim içi anket yoluyla toplanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır:

Dijital Yeterlilikler Ölçeği (COBADI®): López-Meneses ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve Türkiye’de geçerlilik-güvenirlik çalışması yapılan ölçek, 29 maddeden oluşmakta olup 1 (çok yetersiz) ile 4 (çok yeterli) arasında derecelendirilen Likert tipi bir yapıya sahiptir. Ölçeğin Cronbach’s Alpha güvenirlik katsayısı 0.85’tir (Afacan Adanır & Güven, 2022).

Demografik Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet ve öğrenim düzeylerine ilişkin bilgilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

3.3. Değişkenler ve Araştırma Modeli

Araştırmanın bağımlı değişkeni öğrencilerin **dijital yeterlilik düzeyidir**. Bağımsız değişkenler ise **yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi** olarak tanımlanmıştır. Araştırma modeli aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Cinsiyete göre dijital yeterlilik farklılık gösterir mi?
Yaş grupları arasında dijital yeterlilik düzeyleri anlamlı farklılık gösterir mi?
Eğitim düzeyine göre dijital yeterlilikte istatistiksel fark var mıdır?

Bu çalışmada herhangi bir nedensel hipotez test edilmemiş, betimsel ve karşılaştırmalı analizler yapılmıştır.

3.4. Veri Analizi

Veriler, SPSS 18.0 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçeğin ön test uygulaması 50 kişilik bir örnekleme gerçekleştirilmiş ve Cronbach’s Alpha değeri 0.85 olarak bulunmuştur. Ana veri kümesinin normal dağılım göstermemesi nedeniyle;

Cinsiyet değişkeni için **Mann-Whitney U testi**, Yaş ve eğitim düzeyi değişkenleri için **Kruskal-Wallis testi** uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Anlamlı farklar tespit edilen durumlarda post-hoc analizler gerçekleştirilmiştir.

Ana veri kümesinin analizinde normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiş, dağılımın normal olmadığı görülmüştür. Bu nedenle, cinsiyete göre gruplar arası farkların analizinde Mann-Whitney U testi; yaş ve eğitim düzeyine göre farkların analizinde Kruskal-Wallis testi tercih edilmiştir. Bununla birlikte, sosyal bilimlerde özellikle büyük örneklemelerde parametrik testlerin normallikten sapmalara karşı oldukça dayanıklı olduğu literatürde ifade edilmektedir (Field, 2013; Tabachnick ve Fidell, 2019). Tablo 1’de genel dijital yeterlilik düzeyine ilişkin tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Tablo 1: Genel Dijital Yeterlilik Düzeyine Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Değişken	N	Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma (Ss)	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Dijital Yeterlilik Düzeyi	540	3.Kas	0.58	-3.10	0.35	-0.10

Mann-Whitney U Testi: Cinsiyete göre dijital yeterlilik düzeyleri arasındaki farklılıkları incelemek için kullanılmıştır.

Kruskal-Wallis Testi: Yaş ve eğitim düzeyi gibi birden fazla grup içeren değişkenlerin dijital yeterlilik düzeylerine etkisini incelemek amacıyla uygulanmıştır. Post-hoc analizler ile gruplar arasındaki farklılıklar detaylandırılmıştır.

Etik Onay: T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Yayın Etik kurulu tarafından, 07.04.2023 tarih, 08-04 sayılı etik kurul onayı verilmiştir.

4. Bulgular

Tablo 2: Cinsiyete Göre Dijital Yeterlilik Düzeylerinin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Medyan	Mann-Whitney U	p Değeri
Kadın	280	3.12	18920.50	0.087
Erkek	260	3.10		

Tablo 2’de verilen Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, kadın ve erkek öğrenciler arasında dijital yeterlilik düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 3: Yaş Gruplarına Göre Dijital Yeterlilik Düzeylerinin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yaş Grubu	N	Medyan	X ² (Khi-Kare)	p Değeri
18-20	220	3.45	12.512	0.002**
21-23	180	3.20		
24+	140	2.90		

Tablo 3’te verilen Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre, yaş grupları arasında dijital yeterlilik düzeyleri açısından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Post-hoc

analizler, 18-20 yaş grubundaki öğrencilerin dijital yeterliliklerinin diğer yaş gruplarına göre anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermiştir.

Tablo 4: Eğitim Seviyelerine Göre Dijital Yeterlilik Düzeylerinin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyi	N	Medyan	X ² (Khi-Kare)	p Değeri
Ön Lisans	180	2.80	14.872	0.001**
Lisans	260	3.50		
Yüksek Lisans/Doktora	100	3.90		

Tablo 4'te eğitim düzeyine göre yapılan analizlerde, ön lisans öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerinin lisans ve yüksek lisans/doktora düzeyindeki öğrencilere kıyasla anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 5: Demografik Bilgi Frekans Tablosu

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	280	51.9%
	Erkek	260	48.1%
Yaş	18–20	220	40.7%
	21–23	180	33.3%
	24+	140	25.9%
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	180	33.3%
	Lisans	260	48.1%
	Yüksek Lisans/Doktora	100	18.5%

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %51,9'unun kadın, %48,1'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımı ağırlıklı olarak 18–20 yaş aralığında yoğunlaşmakta olup bu grubu 21–23 yaş ve 24 yaş üzeri gruplar izlemektedir. Eğitim düzeyine göre dağılımda ise katılımcıların yaklaşık yarısının lisans öğrencisi olduğu, bunu ön lisans ve yüksek lisans/doktora öğrencilerinin takip ettiği belirlenmiştir. Bu durum, çalışmanın genç ve çeşitli akademik düzeylerden bireyleri kapsayan bir örnekleme yürütüldüğünü göstermektedir.

Tablo 6: Dijital Yeterlilik Düzeyi Tablosu

Yeterlilik Düzeyi	n	%
Düşük	60	11.1%
Orta	400	74.1%
Yüksek	80	14.8%
Toplam	540	100.0%

Katılımcıların genel dijital yeterlilik düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmaktadır. Buna göre öğrencilerin %74,1'i orta düzeyde dijital yeterliliğe sahip olduğunu belirtmiş, %14,8'i yüksek, %11,1'i ise düşük düzeyde yeterliliğe sahip olduğunu ifade etmiştir. Bu dağılım, öğrencilerin çoğunlukla temel dijital becerilere sahip olduğunu ancak ileri düzey dijital yeterliklerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7: Dijital Yeterlilik Puan Aralıkları ve Yorumları

Toplam Puan Aralığı	Likert Skoru Aralığı (1-4)	Yeterlilik Düzeyi
29 – 58	1.00 – 1.99	Düşük
59 – 73	2.00 – 2.99	Orta
74 – 87	3.00 – 3.49	Orta – Yüksek
88 – 116	3.50 – 4.00	Yüksek

Tablo 7’de dijital yeterlilik ölçeğinden elde edilen toplam puanlar, öğrencilerin genel yeterlilik düzeylerini göstermektedir. Ölçekte alınabilecek minimum puan 29, maksimum puan ise 116’dır. Araştırmada elde edilen ortalama toplam puan olan 76,96 değeri, ölçek aralığında yaklaşık 2.66’ya karşılık gelmektedir ve bu, öğrencilerin genel olarak orta düzeyde dijital yeterliliğe sahip olduklarını göstermektedir. Bu bulgu, öğrencilerin temel dijital becerilere sahip olduğunu ancak ileri düzey dijital yetkinliklerin artırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

5. Tartışma

Dijital yeterlilik düzeylerinin dağılımı incelendiğinde, çalışmaya katılan 540 öğrencinin %74,1’inin dijital yeterlilik düzeyinin orta, %14,8’inin yüksek ve %11’inin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, öğrencilerin çoğunun temel dijital becerilere sahip olduğunu, ancak ileri düzey yeterliliklerin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Dijital yeterliliklerin genel ortalaması 76,96 olarak hesaplanmış olup, 1 ile 4 arasında derecelendirilen ölçek baz alındığında bu seviyenin orta düzey olarak değerlendirilebileceği söylenebilir. Bu sonuçlar, dijital becerilerin geliştirilmesi için ek eğitim ve destek programlarına ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır. Literatürde, dijital yeterliliklerin sektörel ve akademik başarıyla doğrudan ilişkili olduğu vurgulanmaktadır (Ferrari, 2013; Redecker, 2017). Özellikle dijital okuryazarlık becerilerinin artırılması, öğrencilerin mesleki rekabet avantajlarını güçlendiren temel faktörlerden biri olarak değerlendirilmektedir (López-Meneses diğerleri, 2020).

Cinsiyet değişkenine göre yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları, kadın ve erkek öğrenciler arasında dijital yeterlilik düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Bu bulgu, dijital becerilere erişim açısından eğitim politikalarının fırsat eşitliğine katkıda bulunduğunu ve cinsiyetin belirleyici bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, Bradić-Martinović ve Lazić’in (2024) Sırbistan’daki turizm sektöründe cinsiyet temelli dijital beceri farklarını incelediği ve anlamlı bir farklılık bulmadığı çalışmasıyla uyumludur. Dijital becerilere erişimin giderek demokratikleştiği ve eğitim ortamlarında cinsiyet farklılıklarının azalmakta olduğu literatürde de desteklenmektedir (Vainionpää diğerleri, 2023). Yaş değişkenine göre yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları, dijital yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır ($p < 0.05$). Post-hoc analizler, 18-20 yaş grubundaki öğrencilerin dijital yeterlilik düzeylerinin 24 yaş ve üzerindeki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, "dijital yerliler" olarak tanımlanan genç bireylerin dijital teknolojilere erişim ve kullanım açısından daha yetkin olduklarını vurgulamaktadır (Prensky, 2001). Benzer şekilde, Ke (2024), genç bireylerin dijital teknolojilere daha hızlı adapte olduklarını ve akıllı turizm sektöründe istihdam açısından avantaj sağladıklarını ortaya koymaktadır. Dijital yerlilerin teknolojik araçlara olan yatkınlığı, onların eğitim süreçlerinde daha yüksek dijital beceriler geliştirmelerine olanak tanımaktadır (Selwyn, 2009). Eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan analizler

de anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$). Kruskal-Wallis testi ve post-hoc analizler, doktora düzeyinde eğitim gören öğrencilerin dijital yeterlilik düzeylerinin, ön lisans düzeyindeki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, eğitim seviyesinin dijital yeterliliklerin gelişiminde kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin, akademik ortamda dijital araçları daha fazla kullandıkları ve öğrenme süreçlerine entegre ettikleri bilinmektedir (López-Meneses diğerleri, 2020). Ferrari ve diğerlerinin (2012) çalışması da eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte dijital yeterliliklerin arttığını vurgulamaktadır. Özellikle, akademik ortamda kullanılan dijital öğrenme platformları, yazılım araçları ve veri analitiği gibi becerilerin kazanımı, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki öğrencilerin dijital becerilerini artırmaktadır (Redecker, 2017). Bu araştırmanın bulguları, turizm öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerinin genel olarak orta seviyede olduğunu göstermektedir. Dijital yeterliliklerin demografik değişkenlere bağlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir: genç yaş grupları ve yüksek eğitim seviyesine sahip bireyler, dijital becerilerde daha yetkin görünmektedir. Ancak, dijital becerilerin geliştirilmesi için sektörel gerekliliklerin göz önünde bulundurulması ve eğitim stratejilerinin yenilikçi yaklaşımlarla desteklenmesi gerekmektedir. Fitriyani ve Suwandî'nin (2024) çalışmasında vurgulandığı gibi, yapay zekâ ve bulut tabanlı teknolojilerin eğitime entegrasyonu, öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, sanal gerçeklik uygulamaları, simülasyonlar ve dijital mentorluk gibi yöntemlerin, öğrencilerin dijital yeterliliklerini artırmada etkili araçlar olduğu literatürde belirtilmektedir (Murphy ve diğerleri, 2017).

6. Sonuçlar ve Öneriler

Bu araştırma, turizm öğrencilerinin dijital yeterlilik düzeylerini belirlemiş, bu yeterliliklerin demografik değişkenlerle ilişkisini incelemiş ve bulguları sektörel gereklilikler bağlamında değerlendirmiştir. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin dijital yeterlilik düzeylerinin genel olarak orta seviyede olduğunu, ancak ileri düzey dijital becerilerin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Dijital becerilerin, sektördeki dijital dönüşüm süreçlerine uyum sağlama açısından kritik bir unsur olduğu göz önünde bulundurulduğunda, eğitim süreçlerinin bu yeterlilikleri destekleyecek biçimde yapılandırılması önerilmektedir.

Cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemesi, dijital becerilere erişimde fırsat eşitliği sağlandığına işaret etmektedir. Yaş değişkeni doğrultusunda elde edilen bulgular, genç bireylerin dijital yeterlilik düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymakta; bu durum dijital teknolojiye erken yaşta maruz kalmanın beceri gelişimine etkisini desteklemektedir. Eğitim düzeyi ile dijital yeterlilik arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiş; yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin dijital beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgular, akademik düzey arttıkça dijital araçlara maruziyetin ve kullanımının da arttığını göstermektedir. Turizm sektöründe dijitalleşmenin hızla ilerlediği göz önüne alındığında, sektörün ihtiyaç duyduğu dijital becerilere sahip iş gücünün yetiştirilmesi önem arz etmektedir.

Bu bağlamda:

- Üniversitelerde dijital yeterliliklerin artırılmasına yönelik uygulamalı eğitim fırsatlarının sunulması ve bu doğrultuda müfredat güncellemelerinin yapılması önerilmektedir.
- Öğrencilerin temel dijital becerilerin ötesine geçerek güncel teknolojilere yönelik farkındalık kazanabilmesi amacıyla veri analitiği, dijital içerik üretimi ve

bulut tabanlı sistemler gibi alanlara odaklanan eğitim içeriklerinin geliştirilmesi tavsiye edilmektedir.

- Sektör-akademi iş birliğini artıracak projelerin teşvik edilmesi ve öğrencilerin dijital dönüşüm süreçlerine aktif olarak katılımının sağlanması önerilmektedir.
- Dijital yeterliliklerin iş performansı üzerindeki etkisini inceleyen ve sektörel başarıya katkı düzeyini değerlendiren uygulamalı araştırmaların gerçekleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Üniversitelerde sunulan dijital eğitim programlarının etkililiği ölçülmeli ve bu programların öğrencilerin sektörel yeterliliklerine katkı düzeyi analiz edilmelidir.
- Dijital becerilerin gelişimini etkileyen sosyo-ekonomik faktörlere ilişkin derinlemesine analizler yapılarak, dijital eşitsizliklerin azaltılması yönünde eğitim politikalarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Araştırma sonuçları, dijital yeterliliklerin hem akademik başarı hem de sektörel rekabet avantajı açısından önemli bir unsur olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, turizm öğrencilerinin dijital dönüşüme uyum sağlamalarını destekleyecek kapsamlı ve sürdürülebilir eğitim politikalarının oluşturulması gerekliliği vurgulanmaktadır.

7. Kaynakça

- Afacan Adanır, G., & Gülbahar Güven, Y. (2022). Üniversite Öğrencileri Dijital Yeterlilikler Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(1), 122-132. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.990452>
- Akyol, C. (2022). Akıllı Turizm Uygulamaları Kapsamında Dijital Platformların Destinasyonlara Katkısı: "GoTürkiye" örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*.
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G., & Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim Ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63.
- Bradić-Martinović, A., & Lazić, M. (2024). Exploring Gender Disparities In Digital Skills: Evidence From The Serbian Tourism Sector. *International Journal of Tourism and Education*.
- Büyükoztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.
- Ferrari, A. (2013). *DIGCOMP: A Framework For Developing And Understanding Digital Competence In Europe*. Publications Office of the European Union.
- Ferrari, A., Punie, Y., & Redecker, C. (2012). Understanding Digital Competence In The 21st Century: An analysis of current frameworks. *EC-TEL 2012*, 79-92. https://doi.org/10.1007/978-3-642-33263-0_7.
- Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics* (4th ed.). SAGE Publications.
- Fitriyani, E., & Suwandi, A. (2024). HOSPISIMULATOR As Strengthening Tourism Digital Literacy Through The Use Of Cloud And Artificial Intelligence (AI). *Journal of Education and Social Sciences*.
- Guttentag, D. A. (2010). Virtual reality: Applications And Implications For Tourism. *Tourism Management*, 31(6), 637-651. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.07.003>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayıncılık.
- Ke, W. (2024). A Study Of The Impact Of Smart Tourism On Employment In The Tourism Industry. *Proceedings of the International Conference on Tourism*.
- López-Meneses, E., Sirignano, F. M., Vázquez-Cano, E., & Ramírez-Hurtado, J. M. (2020). University Students' Digital Competence In Three Areas Of The

- Digcomp 2.1 Model: A Comparative Study At Three European Universities. *Australasian Journal of Educational Technology*, 36(3), 69-88. <https://doi.org/10.14742/ajet.5583>
- Murphy, J., Hofacker, C., & Gretzel, U. (2017). Dawning Of The Age Of Robots In Hospitality And Tourism: Challenges For Teaching And Research. *European Journal Of Tourism Research*, 15, 104-111.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On The Horizon*, 9(5), 1-6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>.
- Redecker, C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/159770>.
- Saseanu, A. S., Ghita, S. I., Albastroiu, I., & Stoian, C.-A. (2020). Aspects Of Digitalization And Related Impact On Green Tourism In European Countries. *Information*, 11(11), 507. <https://doi.org/10.3390/info11110507>.
- Selwyn, N. (2009). The Digital Native – Myth And Reality. *Aslib Proceedings*, 61(4), 364–379. <https://doi.org/10.1108/00012530910973776>.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using Multivariate Statistics* (7th ed.). Pearson.
- Unurlu, Ç. (2022). Sosyal Medyada Gerçek Zamanlı Pazarlama: Turizm Endüstrisinde Yer Alan İşletmelerin Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine Bir İnceleme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19(2), 211-237. <https://doi.org/10.24010/soid.1008478>
- UNWTO. (2018). *Digital Transformation In Tourism*. <https://www.unwto.org/digital-transformation>.
- Vainionpää, F., Iivari, N., Kinnula, M., Hartikainen, H., & Rajala, J. (2023). Increasing Secondary Education Students' Understanding Of The Information Systems Field. *Communications Of The Association For Information Systems*, 53(1), 532-554. <https://doi.org/10.17705/1CAIS.05323>.

Katkı Oranı Tablosu

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.	Bilgilendirilmiş Onam Formu: Tüm taraflar kendi rızaları ile çalışmaya dâhil olmuşlardır.
Teşekkür: Katkılarından dolayı hakemlere teşekkür ederiz.	Araştırmacıların Katkı Oranı: Serpil Sevimli Deniz çalışmaya %60 oranında, Ezgi Bayram Öz ise %40 oranında katkı sağlamıştır.
Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.	Etik Kurul Onayı: T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Yayın Etik kurulu tarafından, 07.04.2023 tarih, 08-04 sayılı etik kurul onayı verilmiştir.
Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.	